UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Officio Cvstodis. Titvlvs XXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

dire, & quod ſpecialiter ad ejus pertinet miniſterium *a*, ſuper omnes Presbyteros in ordine presbyterali *b* poſitos curam agere [animarum *c*,] aſſiduè in eccleſia ſtare, & in Epiſcopi ſui abſentia ad vicem ejus miſſarum ſolennia celebret, & collectam dicat, aut cui ipſe injunxerit.

CAP. II.

Ad idem.

Leo Papa.

MIniſterium *d* Archipresbyteri in eo conſtituitur, ut diligenti cura provideat miniſterium ſacerdotum *e* cardinalium, qui ſolenne debent agere officium in communicatione corporis & ſanguinis Domini noſtri IESV Chriſti, à ſacroſancto die dominico incipiendo per omnes horas canonicas indeclinabiliter perſeverent, ut opus Dei dignè & ſanctè perficiatur ab eo, cui committitur: [1 & ſ.] Provideat etiam Archipresbyter vitam ſacerdotum cardinalium, præceptis ſui obtemperando Epiſcopi, ne aliquando cedant, aut ſcurrilitate torpeant: [2 & ſ.] Si Epiſcopus defuerit (exceptis his, quæ prohibita ſunt) Archipresbyter provideat cuncta, quæ in ſacerdotum miniſterio perfici debeant, fontes benedicere, infirmum oleo perungere, pœnitentem infirmum (conſulto Epiſcopo) reconciliare, pœnitentiam cunctis aliis ſacerdotibus injungere. In præcipuis feſtivitatibus, aut ipſe celebrationem miſſæ ſolenniter impleat, aut ad ſui juſſionem, cui committitur, peragat veneranter.

[1 *Sed reminiſcantur, quòd labia ſacerdotum cuſtodiunt ſcientiam, & juſtitiam, & legem requirunt ex ore ejus q. a. d. e. e.*]

[2 *verens ſententiam illius ſapientiſſimi viri, ubi dicitur: Maledictus homo qui negligenter agit opera Dei.*]

CAP. III.

Declarat quod ſit officium Archipresbyteri civitatenſis. Anton. de But.

Idem.

OFficium *f* Archipresbyteri de urbe conſtat, quando ſibi præſul defuerit vice ejus officium inchoare, benedictiones presbyterales in eccleſia dare, miſſam quando voluerit cantare, vel cui de ſacerdotibus juſſerit. Quando verò Epiſcopus miſſam canit, debet præcipere ſacerdotibus ut induant ſe veſtimentis ſacris, & qualiter ad miſſam procedant: debet enim præcipere cuſtodi eccleſiæ, ut in ſacrario Euchariſtia Chriſti propter infirmos non deſit, debet infirmis providere, & providendo præcipere ſacerdotibus, ne forte ſine confeſſione, vel confirmatione corporis & ſanguinis Domini noſtri IESV Chriſti moriantur: confeſſiones peccatorum *g* eorum, qui à foris *h* veniunt, recipere cum omnibus ſacerdotibus, & exinde per proviſionem pontificis magnam debet illis adhibere curam, ad Chriſtianos quoque faciendos, & baptizandos infantes, & ad ſuccurrendum, omnia à ſacerdotibus per juſſionem *i* illius fiant.

CAP. IV.

Archipresbyter ruralis Presbyterorum & laicorum plebaniæ ſuæ curam gerit: contra decretum tamen Epiſcopi nihil ordinare poteſt.

a *Officium.* b *hæc vox, presbyterali, deeſt in antiquis.* c *deeſt vox, animarum, in antiquis.* d *C. 2. eod. tit. in 1. compil. vide concil. Trid. infrà citatum.* e *Sacerdotes cardinales hoc loco non urbis tantùm Romæ, ſed aliarum etiam civitatum primos interpretamur, quib. tituli, id eſt, parochiæ committuntur.* f *C. 3. eod. tit. in 1. compil. conc. Trident. Seſſ. 5. de reform. cap. 5. ſalubriter addit, vel Archipresbyteri & alii curam animarum habentes, populo prædicent Dei verbum.* g *aliàs, dictorum.* h *venerunt.* i *aliàs, proviſionem.*

Idem *ex ſynodo* a *Ravennæ habita.*

VT ſingulæ *b* plebes Archipresbyterum habeant propter aſſiduam erga populum Dei curam, qui non ſolum imperiti vulgi ſolicitudinem gerant, verumetiam Presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumſpectione cuſtodiant, & qua unusquiſque induſtria divinum opus exerceat *c*, Epiſcopo ſuo renuncient. Nec contendat *d* Epiſcopus, non egere plebem Archipresbytero, quaſi ipſe eam gubernare valeat, quia etſi valde idoneus ſit, decet tamen ut ſua onera partiatur & ſicut ipſe matrici eccleſiæ *f* præeſt, ita Archipresbyteri præſint *g* plebibus, ut in nullo titubet eccleſiaſtica ſolicitudo: cuncta tamen referant ad Epiſcopum, nec aliquid contra ejus decretum *h* ordinare præſumant.

DE OFFICIO PRIMICERII
TITVLVS XXV.

CAP. I.

Ponit ea, quæ ſpectant ad officium primicerii. Anton. de But.

Idem i *in libro Romani ordinis.*

VT primicerius *k* ſciat ſe eſſe ſub Archidiacono ſicut & Archipresbyter, & ad ejus curam ſpecialiter pertinere, ut præſit in docendo Diaconis, vel reliquis gradibus eccleſiaſticis in ordine poſitis, ut ipſe diſciplinæ & cuſtodiæ inſiſtat, ſicut pro animabus eorum coram Deo rationem eſt redditurus, & ut ipſe Diaconis donet *l* lectiones quæ ad nocturna officia clericorum pertinent, & de ſingulis ſtudium habeat ut in quacunque re capacem ſenſum habuerit, abſque ulla vacet negligentia, aut à quo ipſe juſſerit inſtruantur. *m*

DE OFFICIO SACRISTÆ
TITVLVS XXVI.

CAP. I.

Ex concilio Toletano.

VT ſciat *n* ſe ſacriſta ſubjectum Archidiacono & ad ejus curam pertinere cuſtodiam ſacrorum vaſorum, veſtimentorum eccleſiaſticorum, ſeu totius theſauri eccleſiaſtici, nec non, quæ ad luminaria pertinent, ſive in cera, *o* ſive oleo.

DE OFFICIO CVSTODIS.
TITVLVS XXVII.

CAP. I.

Ponit, quæ ſpectant ad officium cuſtodis h. d.

Ex libro Romani ordinis.

CVſtos eccleſiæ *p*, cui ea, quæ eccleſiæ competunt, cuſtodienda committuntur, oportet ut ſui archid. juſſioni in cunctis obediat, in canonicis horis ſigna tintinnabulorum pulſanda, ipſo Archidiacono jubente, ab eo pulſentur, pallia vel linteamina altaris, ſeu cuncta utenſilia eccleſiæ indeſinenter cuſto-

a *al. Romæ habita à Ioanne Papa XII. & à Lamberto Imp. ſed hîc putarem Ioannem IX. ſive X. ſcribendum. Is enim ſynodum Ravennæ celebravit. Leo enim antiquior fuit.* b *C. 4. eod. tit. in 1. compil.* c *al. & Epiſc.* d *al. contendat.* e *al. plebem* [illegible] f *deeſt vox, eccleſiæ.* g *præſunt.* h *al. doctrinam.* i *al.* [illegible] *Item.* k *C. 1. eo. tit. in 1. compil. Ivo p. 6. c. 20. Grat. can. perlecto 25. diſt. Pann. l. 3. c. 41.* l *In omnibus manuſcr. donet* [illegible] *nocturna officia.* m *al. inſtituantur.* n *C. 1. eo. tit. in 1. comp. & Ivo p. 6. c. 20.* o *Hæc poſtrema verba in nonnullis deſunt.* p *Cap. 1. tit. in 1. compil.*

dias

dint, lampades & laternas in accendendo, ſeu extinguendo pervigil exiſtat: ne *a* aut ſupra modum lucendo oleum depereat, aut minus lucendo obſcurior ſit eccleſia: ſed omnia cum diſcretione *b* agantur: quæ noſcitur omnium virtutum eſſe mater. Si verò is minus idoneus ad hoc peragendum extiterit, ab Archid. coërceatur ut ſe emendet. Si autem indomitus permanſerit, Archidiac. Epiſcopo denunciando provideat, ut indecente ejecto, ipſius domui Dei conſtituatur miniſter, ut omnia in laudem Dei fiant.

CAP. II.

Ad idem.

Ex concilio Toletano.

Cuſtos ſolicitus *c* debet eſſe de omni ornamento eccleſiæ, & luminariis, ſive incenſo, nec non panem ſanctum omni tempore præparatum ad miſſam habere debet, & per ſingulas horas canonicas ſignum ex conſenſu Archid. ſonare, & omnes oblationes ſeu eleemoſynas, & decimas (cum ejusdem tamen conſenſu abſente Epiſcopo) inter fratres dividat. In his tribus eccleſiæ columnis (ut ſancta ſanxit ſynodus) conſiſtere debet alma mater eccleſia: ut ad hoc opus tales ordinentur, quales meliores & ſanctiores eſſe viderint, ut nulla negligentia in ſancta Dei eccleſia videatur: hi tres, Archidiaconus, Archipresbyter, cuſtos, ſimul juncti, uno animo providè peragant, & perfectè, & non ſit invidia, neque zelus inter illos.

DE OFFICIO VICARII.

TITVLVS XXVIII.

CAP. I.

Vicarius ſi beneficium curatum poſtea ſit adeptus, vicaria privatur.

Alexander III. *Epiſcopo Norvic. & G. Archidiacono.*

AD audientiam *d* noſtram pervenit quòd Hug. V. Presbyter monachos de *e* Rameſia petendo vicariam eccleſiæ de *f* Burnel. à qua viginti annis receſſit, in diverſis poſtea eccleſiis perſonatum adeptus, fatigare præſumit. Quia igitur non eſt canonicum *g*, ut qui curam animarum in diverſis habet eccleſiis, vicarius in alienis exiſtat: mandamus quatenus (ſi ita eſt) prædictum Presbyterum à petitione ſupradictæ vicariæ deſiſtere compellatis.

CAP. II.

Plures vicarias quis habere non poteſt.

Idem *Eliſienſi Epiſcopo. P. C.*

PRovideas *h* attentius, ne in epiſcopatu tuo patiaris aliquem plures vicarias habere: Quia cùm vicarii teneantur perſonis & eccleſiis deſervire, alienum eſt ab ordine juris, ut vicariam quis habeat præter unam.

CAP. III.

Perpetuus vicarius per Epiſcopum inſtitutus, per rectorem removeri, vel portione ſua fraudari non poteſt.

Idem *Vintonienſi* a *Epiſcopo.*

AD hæc *i* ſi perſona alicujus eccleſiæ, vicario, quem in eadem eccleſia inſtituit, de adſenſu & auctoritate diœceſani Epiſcopi certam adſignaverit portionem: is, qui perſona illa defuncta in perſonatum illius ſubſtituitur, non poteſt eundem ab eccleſia removere, vel adſignatam ſibi minuere portionem. Niſi aliquid committat, propter quod per judicem in vicaria ſit vel beneficio condemnandus.

CAP. IV.

Vicarius non poteſt ſubſtituere vicarium.

Idem *Norvvicenſi Epiſcopo.*

CLericos *a* in presbyteratu vel in aliis inferioribus ordinibus conſtitutos, in vicariis eccleſiarum, quas adepti ſunt, alios ſibi ſubſtituere non permittas, cùm id ſatis ſit abſonum & abſurdum.

CAP. V.

Vicarius Papæ in urbe juriſdictionem habet, non extra urbem.

Innocentius III. *Abbati S. Eugen. & plebano S. Petri.*

SVa nobis: & infra. Nos igitur *b* vicarii literas æſtimantes per ſurreptionem obtentas *c*. Quoniam juriſdictio vicarii *d*, quem Romanus Pont. in urbe reliquit, nō extenditur extra illam, niſi ei ſpecialiter ſit conceſſum. Præſertim cùm ipſe moratur in ſua provincia ſpeciali, videlicet inter Capuanam provinciam & Piſanam: Mandamus, quatenus quicquid occaſione literarum illarum actum eſt, in irritum revocetis.

CAP. VI.

Compelluntur vicarii ordinarii eccleſiis deſervire, per ſubtractionem proventuum & vicariarum.

Honorius *e* III. *Vigor. Epiſcopo.*

EX parte tua fuit propoſitum coram nobis [1 & ỹ.] Mandamus, quatenus perpetuos vicarios, ut in eccleſiis, in quibus vicarias obtinent, reſideant, & ſe in Presbyteros (ut *f* eorum cura exigit,) faciant promoveri, per ſubtractionem proventuum vel ipſarum vicariarum, compellas.

[1 *Quòd quidam in eccleſiis in quibus perpetuas obtinent vicarias, debitam reſidentiam facere, ac in Presbyteros promoveri contemnunt. Nolentes igitur abuſum hujuſmodi, ſicuti nec debemus, æquanimiter ſuſtinere, f. 1.*]

DE OFFICIO ET POTESTATE IVDICIS DELEGATI.

TITVLVS XXIX.

CAP. I.

Delegatus Papæ poteſtatem habet non ſolùm in partes, ſed etiam in alios, qui ſuam juriſdictionem impediunt.

Alexander III. *Londonenſi Epiſcopo.*

QVia quæſitum *g* eſt quid faciendum ſit de poteſtatibus, quæ *h* cùm præcipimus alicui juſtitiam exhiberi, minis ac terroribus conquerentes ſilere compellunt, & ſic mandatum noſtrum *i* eluditur: ſic tibi reſpondemus, quòd ſicut agentes & conſentientes pari pœna (ſcripturæ teſtimonio) puniuntur *k*: ſic tam eos qui trahuntur in cauſam, quàm principales eorum fautores (ſi eos manifeſtè cognoveris juſtitiam impedire) diſtrictione eccleſiaſtica poteris coërcere.

CAP. II.

Cùm diverſæ literæ ſub eadem data & forma contraria impetrantur, & præſentantur à diverſis ad eoſdem judices, ſuperſedetur utriſq; donec conſulatur Papa.

a Iudice Barbatia ita: *ut ne contra modum lucendo oleum inutiliter diſpereat. In aliis ita: ne ut ſupra modum lucendo oleum &c.* b *cum diſcretione in eccleſia agantur.* c *C. 2. eod. tit. in 1. comp.* d *C. 1. eod. tit. in 1. compil. & poſt conc. Later. ſub Alex. III. pa. 30. c. 1.* e *al. Dameſia.* f *al. Burnelia.* g *Conc. Trid. Seſſ. 5. de reform. c. 4. & Seſſ. 24. de reform. c. 17.* h *C. 3. eod. tit. in 1. comp.* i *C. 4. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lateran. ſub Alex. III. p. 4. c. 2.*

a *Cap. 5. eod. tit. in 1. compil. & poſt concil. Lateran. p. 39. cap. 3.* b *C. 1. eod. tit. in 3. comp. al. incipit, Tua nobis.* c *vide l. fin. cum ibi not. C. ſi à non comp. jud.* d *Et de vicariorum juriſdictione, vide concil. Trident. Seſſ. 24. de reform. c. 16.* e *al. Innocent. III.* f *earum.* g *Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. & poſt concil. Lateranen p. 7. cap. 2.* h *qui.* i *eliditur. Roman. cap. 1.* k *vide l. jubemus. §. œconomus. cum vulga. C. de Epiſcopis & clericis.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN